

Gençlik, İyi İnsan, İyi Vatandaş

Durmuş Hocaođlu

Güendäm, Sayı: 6., Haziran 2001, İstanbul, s.24-25

Durmuş Hocaođlu, *Güendäm* Makale Sıra No: 2

Bibliyografya Künyesi:

Hocaođlu, Durmuş., “Gençlik, İyi İnsan, İyi Vatandaş”. *Güendäm*, Sayı: 6., Haziran 2001, İstanbul, s.24-25

İstatistikî Bilgiler:

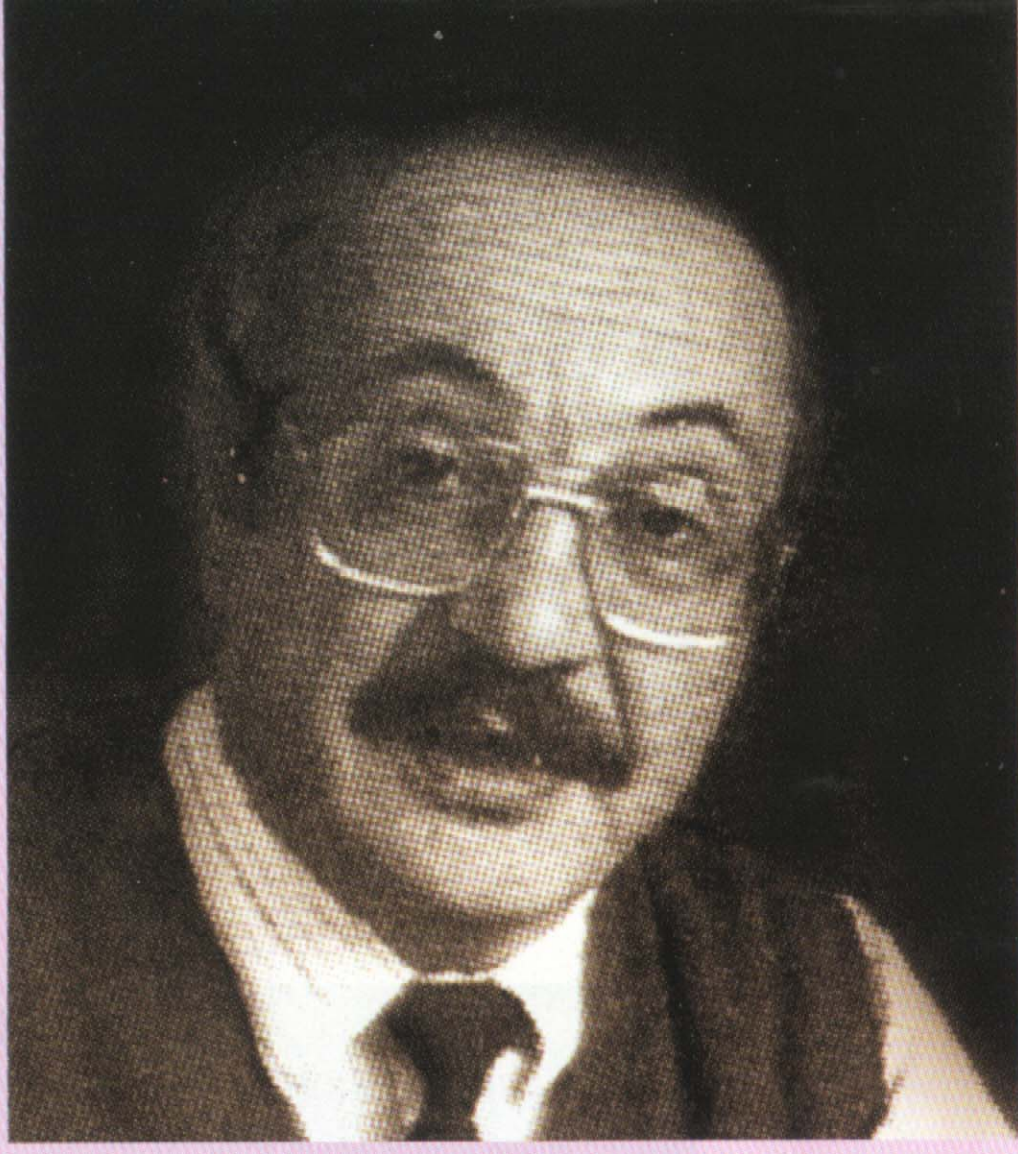
Sayfa: 3; Kelime: 1.500; Kırk.: Boşluksuz: 9.780; Boşluklu: 11.300

Matbû metni tarayarak dönüştüren ve düzenleyen:

Durmuş Hocaođlu

Haziran 2007

Gençlik, İyi İnsan, İyi Vatandaş

Bir ülkenin gençliği, o ülkenin geleceği demektir; çünkü esas olarak “bugün”e değil “gelecek”e âit bir varlıktır; bugünün yetişkinleri nasıl dünün gençleri idilirse bugünün gençleri de yarının yetişkinleri olacaktır. İnsanlar doğar, yaşar ve ölür, fakat İnsanlık, Toplum, hep var olur; yâni, İnsanlık, ölümlü bireysel varlıklardan oluşan ölümsüz bir varlıktır. Bu ölümsüzlüğü sağlayan şey, İnsan’ın biyolojik varlığından ziyâde, kültürel varlığı olmaktadır; İnsanlık, bir toplum içerisinde var-olan bireylerin ardışık olarak birbirlerine bilgilerini ve tecrübelerini aktarmak sûretiyle akıp giden bir nehir gibidir. Bu insanlık nehrinin akışının sağlanabilmesi, “kültür ve medeniyet insanı” olmakla mümkün olabilmektedir ki, bu da, bu büyük nehri oluşturan her bir bireyin “insanlık sorumluluğu” ile yetişmesine / yetiştirilmesine bağlıdır. Unutmamalıyız: Nasıl ki her sabah dünya yeniden kurulmaz, her doğan gün bir önceki günlerin üstüne kurulursa; aynı şekilde, İnsanlık da her yeni nesil ile sıfırdan işe başlamaz; hiçbir zaman her yeni nesil ile yeniden yola çıkılmaz.

Genel olarak, en büyük toplum olan İnsanlık Âilesi için geçerli olan bu kurallar aynı zamanda bu büyük âilenin daha alt grupları olan Milletler için de aynıyla geçerlidir. Milletler de ancak, kendisini oluşturan millet bireylerinin Millî-Toplumsal Sorumluluk bilinci ile yetişmesi ve buna uygun davranışlar geliştirmesi ile hayatlarını devam ettirebilirler. Tarih, bize, bu davranış bozukluğunun sonucu olarak, yer yüzünden silinmiş, nâmı nişânı kaybolmuş nice milletin, nice toplumun hüznü verici hikâyesini anlatmaktadır.

Türk Gençliği de her ülkenin gençliğinde olduğu gibi bu ülkenin geleceği ve temînâtıdır; kendisine her zaman güven ile bakılmalıdır; ancak, bu güven boş bir gurur olmamalı, gerek beşerî ve gerekse de millî tarihten süzülüp gelen tecrübeler ışığında iyi yetiştirilerek ülkenin geleceğini teslim almaya hazır hâle getirilmelidir.

Evet; gençliğimize güvenmeliyiz, ama aynı zamanda onların “iyi bir insan” ve “iyi bir vatandaş” olara yetişmeleri için gereken şartları da hazırlamalıyız. Bu şartların başında ise, millîlik-toplumsallık bilincinin verilmesi gelmektedir.

Gençlerimize güveniyorum; fakat ülkemizde son zamanlarda, bu konuda endişe verici bâzı olumsuz gelişmelere dikkat çekmeyi de bir görev addediyorum.

Söz konusu bu olumsuz gelişmeyi, çok kısaca ve çok kalın çizgilerle, Türkiye’nin ve Türk halkının kendi başına, kendi irâdesi ile, “Kalkınma”, “Âdil Gelir Dağılımı”, “Demokrasi”, “İnsan Hakları” ve benzerleri gibi en temel var-oluş alanlarında gelişmiş ülkeler ile arasında oluşmuş

bulunan büyük mesâfeleri kapatabilmesinin ve ülkemizin Dünya’da tarihî misyonuna uygun ve yaraşır daha saygın, daha îtibarlı bir yer sâhibi olmasının sağlanmasının artık imkânsızlığı şeklinde yanlış ve tehlikeli bir düşüncenin yaygınlaşması eğilimi olarak özetleyebilirim.

Bu temel hayâtî problemin kökten çözümü husûsunda ne yapılması gerektiği şeklinde bir soruya ise henüz yeterince ciddî, rasyonel ve tutarlı cevaplar verilebilmek olmayıp, doğrudan veya dolaylı, açık veya üstü kapalı bir sûrette verilen cevapların özü-özeti ise gelip-gelip şu noktalara varmaktadır:

1: Ülke ve Toplum olarak, en başta “Avrupa Birliği” olmak üzere, kendimizi gelişmiş ülkelerin bir tür uydu hâline getirelim; irâdemizi onlara teslim edelim, tavsiye ve direktiflerine riâyet edelim ve onların bize uygun gördüğü rolü oynayalım.

2: Kişisel olarak ise, mümkün olduğunca “sâdece kendimizi” kurtarmaya yönelelim.

Bunlardan birincisi kaçınılmaz olarak kendi-kendimize adam olamayacağımızı öngören bir “teslimiyetçilik” ve “mandacılık” fikri doğurmaktadır; ikincisi ise, yine birincisi ile ilintili olmak üzere, “bencilik”.

Birincisi, “bu millet adam olmaz” sözünü bir zehir gibi akıtarak “bâri birileri gelsin bizi hâle-yola koysun; bize adam olmayı öğretsin” sonucuna götürmekte ve kendi kişiliğimizi yok etmeye yönelmektedir. Eğer bu fikri kabul edecek olursak, Türkiye’yi toptan satışı çıkaralım, bitsin bu iş!

Bu yazının bundan sonrasında ele alacağımız ikincisine gelince: Bu da, bütün toplumsallığımızı çiğnemekte ve bireyleri kendisinden başka kimseyi düşünmeyen, sâdece ve yalnız kendisine değer veren ve kendi şahsını adetâ bir put hâline getirerek kendi-kendisine tapan yabânîler hâline dönüştürmeye yönelmektedir.

İnsanların kendilerini kurtarmak amacıyla, yâni kendileri için çalışmalarında, reddedilecek ve ayıplanacak bir taraf yoktur ve olamaz; fakat kendisini kurtarmak ve kendisi için çalışmak, “sâdece kendisini kurtarmak” şekline dönüşecek olursa, buradan tüyler ürpertici, ve, hem bireysel ve hem de toplumsal hayatımızı tehdit edecek ve ileride de asla giderilmesi mümkün olmayacak olan çok büyük bir tehlike ile karşılaşmamız mukadder olacaktır. Ziya Gökalp, insanların kendileri için çalışırken bu bireysel çalışmadan nasıl toplumsal fayda elde edildiğini, yâni “bireysel fayda”nın nasıl “genel fayda”ya dönüştüğünü, esnaf örneğinde ele alır ve “esnaf

çarşısında her esnaf kendi şahsî menfâati için çalışır; ancak, bu şahsî menfâatlerin (menfâat-i şahsiye) bileşkesinden genel menfâat (menfâat-i umûmiye) hâsıl olur” der.

Nedir bu “kişisel çıkar ve yarar”ı “genel çıkar ve yarar”a dönüştüren denecek olursa, cevabı basittir: Toplumsallık Bilinci.

İmdi: Her insan dünyayı kendi gözleriyle görür; her insan kendi hayatını yaşar; bu itibarla şahsî menfâat küçümsenemez, küçümsenmemelidir, hattâ teşvîk edilmelidir. Her insan kendisini ciddîye alır, almalıdır da; bunu aksi, psikolojik bir bozukluk ve olgunsuzluktur. “Bireyselleşme”, “birey olma” denen olgu budur: Kendimizi ve kendimizle ilgili olan şeyleri, düşüncelerimizi, inançlarımızı, haklarımızı, kazançlarımızı, yaşantımızı ciddîye almalı ve bunları elde etmek ve geliştirmek için çalışmalı, gayret ve mücâdele etmeliyiz. Fakat beri yandan bunlar kadar mühim, bunlar kadar vazgeçilemez başka şeyler de vardır ve onların da en başında birer “birey” olmakla berâber, “atomistik birey” olmadığımızı, bireyselliğimizin bir de toplumsal bir yanının bulunduğunu idrâk etmek gelmektedir.

Öncelikle, bu idrâkin gerekliliğinin genel bir felsefi temeli bulunmaktadır: İnsan asla tek başına “insan” olamaz; böyle bir şey teorik olarak mümkün olarak görülmediği gibi pratik olarak da tecrübe edilmemiştir, bilinmemektedir. Biz ancak ve yalnız, bir toplum içerisinde birer insan ve birey olabilmekte; düşünmeyi, konuşmayı, dili, dini, kültürün her türlüünü, estetik ve ahlâkî değerleri, en basit bilgilerden en yüksek ilmî-felsefî bilimlere varıncaya kadar her şeyi bu toplum içerisinde edinmekte ve geliştirmekteyiz. Meselâ “dil”, insan olmanın en temel şartlarından ve fakat kendi başına bir kişinin dili olamaz.

İnsan, biyolojik bir varlık olarak dahi kesinlikle topluma muhtaçtır, bir toplumsal varlıktır. Hayvan yavrularının bile annelerine nasıl muhtaç olduğu göz önüne alınacak olursa, bütün canlılar içerisinde biyolojik bakımdan gelişme devresini en az tamamlamış olarak dünyaya gelen insan yavrusunun önce anneye ve bilâhare topluma bağlılığı daha iyice anlaşılabilir.

Fakat asıl sebep, İnsan’ın reddedilemez bir gerçeklik olarak biyolojik bir yanı da olmakla berâber, esas olarak “biyolojik bir varlık” değil “kültürel bir varlık” olmasıdır.

Bunun yanında, yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi, insanın atomistik, yâni diğer insanlardan izole edilmiş bir varlık olmayışı, bu dünyada kendimizden başka insanların da mevcûdiyetini ve onların da bizim sâhip olmamız gereken haklara sâhip olduğunu kabul etmemiz mecbûriyetini hâsıl etmektedir. Bu sûretle “ben”den başka, “ben”in dışında “diğer ben”lerin de kendi benlikleri, kişilikleri, kişisel hakları, faydaları ve çıkarlarının da meşrûiyetlerinin kabul edilmesi gerekli hâle gelecektir ki, bu da, herkesin sâdece kendi canının derdine düştüğü, herkesin sâdece kendi şahsî hakkı, faydası ve çıkarını düşünüp başkalarına hiç aldırış etmediği bir kaos ortamında elde edilemeyecektir. Filozof Immanuel Kant’ın İnsan’ın kişisel-bireysel yanı ile toplumsal yanı arasındaki ilişkiyi açıklamak üzere “Toplum dışı Toplumsallık” adını verdiği ve bu ad ile felsefe tarihine geçen bu keyfiyet, yâni, her kişinin bir toplum içerisinde bir yandan en önce kendi haklarını, fayda ve çıkarlarını talep etmesi ve fakat diğer yandan da bunların kaçınılmaz bir zorunluluk ile ancak bir toplumsal düzen içerisinde gerçekleştirilebileceği gerçeği, bize “toplumsallık” denen olgunun ne kadar büyük

bir önem sâhibi olduğunu göstermektedir.

Şu hâlde buraya kadar anlatılanlardan, şimdilik şu sonucu çıkarabiliriz: Kendimizi düşündüğümüz kadar toplumumuzu da düşünmek zorundayız. Bu da bize “haklar” yanında başka bir kavramın da öğrenilmesi gerektiğini göstermektedir: “Görevler”.

Yâni: Hep kendisi için birşeyler isteyen, ya da herşeyi sâdece kendisi için isteyen, hep sâdece kendi hakkından söz eden, ama bu hakkın karşılığını ödemeyi düşünmeyen; başkalarının, diğer insanların ve genel olarak toplumun menfâatlerini gözetmeyen; almak için aynı zamanda vermek de gerektiğini düşünmeyen bir kişi gerçek anlamında “insan” sıfatını dahi tam olarak hak etmiş sayılmamalıdır. Çünkü, yukarıda kısaca açıklamaya çalışmış olduğumuz gibi, insan, ancak diğer insanlarla birlikte ve hepsinin birlikte oluşturduğu bir toplum içerisinde “insan” olabilmektedir. O halde, insanı “insan” yapan en temel varlık olan Toplum’u dışlayan, sâdece kendi bireysel varlığını ön plana çıkaran yâni bir anlamda adetâ kendisine tapınan bir kişi, İnsan’ı ve dolayısıyla aynı zamanda kendi varlığını da yaratan ortamı yok eden, kendi varlığının anlamını da reddeden bir tür canavar konumuna düşmektedir. Bu noktada, en eski zamanlardan beri bilinen ve sâdece insanlar için değil cansız varlıklar için de genel-geçerli olan, evrensel bir kuralı hâtırlamalıyız: “Hiçbir şey kendi eliyle kendi mahvına sebebiyet veremez!”. İşte, bundan dolayıdır ki, sâdece kendi kişisel hak ve çıkarlarını gözetip diğer insanları, yani “ötekiler”i ve toplumu yok sayan bir kişi yâni “Egoist” kendi kişiliğini borçlu olduğu ortamı yok etmeye yönelmiş olacağı için, Evren’in en büyük kurallarından birisine karşı gelmiş olmaktadır. Halbuki, beri yandan, Evren’de hâkim olan kurallardan birisi de, kuralları çiğneyenlerin yok edilmesidir.

İşte, gençliğimize bu bilincin verilmesi bu bakımdan temel bir öneme sâhip olmaktadır. Hedef, hem İnsanlık için ve hem de İnsanlık Âilesi’nin geniş şemsiyesi altındaki en büyük ve en mühim toplumlardan olan kendi toplumumuz için, Türk Milleti için; kişisel haklarını ve çıkarlarını millî haklar ve çıkarlardan bağımsız ve onların dışında değil, onlarla bağımlı ve bağlantılı ve onların içinde arayan; sâdece almaya değil aynı zamanda vermeye de yönelen; kendisine, topluma ve ülkesine güvenen; sâdece kendisi için çalışan ve sâdece kendisine değil, topluma ve kendisinden sonraki nesillere hizmet eden; kurtuluşu başka ülkelerde değil kendi ülkesinde arayan, kendi ülkesindeki yanlışlıkları, haksızlıkları ve kötülükleri düzeltmek için cesurca ve bilinçli olarak mücâdele veren “iyi insan” ve “iyi vatandaş” olması gerektiğini tam bir bilinç ile kavrayan bir gençlik olmalıdır!

Gençler; bugün gençsiniz, ama yârın yeni gençler gelecek; onlara, bizimize bıraktığımızdan daha iyi bir vatan bırakmalısınız!

Mehmet Âkîf’in “Âsım’ın Nesli” diye idealize ettiği nesil, bu olsa gerektir.